

CASUS MUDUR, NEDİR?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Pazartesi, 17 Ekim 2016 05:43 -

Türkiye’de çok az bilinen, dünyanın en esrarengiz ülkelerinden biri olan Kuzey Kore’ye üç kez gitme fırsatım oldu. İlk gidişim 2000 yılındaydı, Kim İl Sung Gençlik Kampına Türkiye’den giden 16 çocuğun başında Avukat Uğur Uzer’le birlikte gazeteci görevindeydik. Kuzey Kore’de on gün kadar kaldık. Çocuklarımız diğer ülkelerden gelen çocuklarla birlikte etkinliklerde bulundular. Türkiye’yi tanıtan çalışmalar yaptık. Başta başkent Piyongyang olmak üzere bazı yerlerdeki anıtları gezdik. Batının küreselleşme politikalarına karşı sosyalizmini sıkı sıkıya uygulamaya çalışan bu ülkeden çok şey öğrenmiş olarak ve memnun döndük. Dönüşte çeşitli konferans ve yazılarımda izlenimlerimi anlattım. Kore’den de Türkiye’ye daha çok el yapımı sanat ürünlerini satıp ülke bütçesine katkı yapmak amacıyla heyetler geldi. İzlenimlerimi İngilizceye çevirtip Korelilere gönderdim. Çok hoşlarına gitti. Bir kitap yazarsam bunun ülke için iyi bir propaganda olacağını düşünmüş olmalı ki, ertesi yıl beni yeniden ülkelerine çağırdılar. İlk gidişimde olduğu gibi Kore’deki bütün giderlerimi kendileri karşılayacaktı. Yalnız gidiş-geliş uçak parasını ben ödeyecektim ama bu da az para değildi.

Bu sorun şöyle aşıldı.2001’de 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü bu ülkede kutlamaya karar veren Cumhuriyet Kadınları Derneği, 15 kadınla Kore’ye bir haftalık bir gezi düzenledi. Uçak şirketi, 15 kişilik gruplar için 16. yolcu koltuğunu bedava veriyormuş. Bundan benim yararlanmam kararlaştırıldı, ben de bu vesile ile Kuzey Kore’ye ikinci seferimi yapma imkânına kavuştum. (Üçüncü seferim 2008’de eşimle birlikte gene davet üzerine olacaktı)

Kadın arkadaşların ziyareti bir hafta sürecekti ama ben onlar döndükten sonra bir hafta daha kalarak incelememi derinleştirecektim. Bir ülke hakkında kitap yazmak kolay mı?

90 SORU

Ön hazırlık olarak yola çıkmadan bir süre önce Kore hakkında öğrenmek istediklerimi 90 soru haline getirerek faksladım. Bana “Her soruna cevap vermeye hazırız” diyorlardı. Ben de buna güvenerek Kore’nin adam başına yıllık gelirinden demiryollarının uzunluğuna, ülkede hapis hane bulunup bulunmadığına ve varsa mahkûmların sayısına varıncaya kadar birçok konuyu içeren bu sorularıma cevaplarını hazırlayacaklarını sanıyordum.

15 kadın ve ben Pekin üzerinden Piyongyang’a ulaştık ve beklendiği gibi çok sıcak bir biçimde karşılandık. Otele yerleştirildik. Yediğimiz önümüzde, yemediğimiz arkamızda! Oysa ülkede kıtlık yüzünden halkın üç öğün değil iki öğün yemek yediği gibi bir tevatür vardı. Bu söylentiye ne yalanlıyorlar, ne doğruluyorlar, “Açlıktan ölen yok ama sıkıntılarımız var!” demekle yetiniyorlardı. Buna rağmen konuklarını en iyi biçimde ağırlamaktan geri durmuyorlardı. Galiba bütün devletler, tanıtım için kesenin ağzını açmaktan geri kalmıyor.

Ertesi gün heyetin temasları başladı. Onlara gösterilecek yerlerin çoğunu ilk gidişimde gördüğümden benim için ayrı bir program yapacaklardı. Bir yetkilinin yönetiminde, yanımda İngilizce bilen bir tercümanla benim istediğim yerlere gidecek ve benim seçtiğim kişilerle konuşacaktık. Beyoğlu Caddesini veya Kızılay’ı görüp Ankara’yı gördüğünü zanneden bir yabancıнын durumuna düşmem olmazdı. Hazırlayacağım kitapta resmi istatistikler yanında benim canlı gözlemlerim bulunmalıydı.

Fakat o da ne? Kadınlar programlarına başladılar, ben otelde bekliyorum gelip beni alacaklar diye. Gelen giden yok! Fakat şöyle bir uğrasalar bile benim programımı bir türlü başlatmıyorlar! Soruyorum: “Tamam, başlayacağız” diyorlar. Ben kâh otelde kalarak, kâh kadınların peşine takılarak birkaç günü geçirdim.

BENDEN KUŞKULANDIKLARI ANLAŞILIYORDU!

Ağızlarının çalımından benden kuşkulandıklarını sezdim. Doğrusu ağırımaya da gitti. “Her soruna cevap vereceğiz, istediğin yerleri gezip göreceksin” diye söz veriyorlar, hem de ik mik edip beni oyalıyorlardı.

CASUS MUDUR, NEDİR?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Pazartesi, 17 Ekim 2016 05:43 -

“Bana güvenmiyorsanız çekip gideyim!” diye posta attım.

Kendi aralarında konuştular, gidip geldiler, hatta bir akşam önemli bir dışişleri yetkilisi ile otelde yemek de verdiler. Sanırım amaçları benim kim olduğumu daha iyi anlamaktı ama bu bir polis sorgulaması biçiminde değil, samimi bir sohbet biçiminde oldu.

Koreli dostlar, sonunda benim bir casus olmadığımı karar vermiş olacaklar ki, benim için bir program yapmayı, istediğim yerleri görmemi, istediğim kişilerle konuşmamı kabul ettiler.

Kadınlar döndükten sonraki bir hafta bu programı uyguladık. Köy okulu, köy evi gibi yerleri gördüm ve bir çok kişi ile konuşabildim. Dönüşümde “Doğunun Seher Yıldızı Kore” kitabını yazarak bastırmadan önce kendilerine gönderdim. Ülkede Türkçe bilen dışişlerine mensup yalnız bir kişi vardı. O, incelemiş. Bana ufak tefek birkaç maddi düzeltmeyle geri gönderdiler, ben de yayımladım. (15 Ekim 2016)

Fotoğraf: Kuzey Kore’de bir ilkokulda. Öğretmen ve öğrencilerle.